

Muzeum MOCAR zaprasza na pięć nowych wystaw

2023-04-07

„Artyści z Krakowa. II Grupa Krakowska”, „Jesteście moi”, „Powrót do ceramiki”, „Hidźra - pomiędzy płciami”, „Działania w naturze” - to tytuły nowych wystaw w Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie, które od 30 marca można oglądać w MOCAR.

W 1957 r. powstała II Grupa Krakowska – stowarzyszenie niezależnych artystów, oddanych sztuce. Byli indywidualistami, jednak łączyło ich zainteresowanie nowoczesnością. Podstawowym warunkiem zaproszenia do grupy była „nerwica” twórcza. W 1958 r. wystąpiła do urzędu miejskiego z prośbą o przyznanie lokalu na galerię i otrzymała piwnicę w pałacu Krzysztoforskim. Ta odważna decyzja urzędników była zarówno gestem politycznym, jak i kulturowym. Na fali resztek odwilży ofiarowano artystom przestrzeń do uprawiania sztuki – a przy okazji i niechcący – miejsce do ćwiczenia niezależności artystycznej. Grupa Krakowska wykorzystała obie możliwości. Galeria Krzysztofory była pierwszym w historii Polski miejscem ekspozycyjnym ofiarowanym artystom.

– Każdy członek Grupy miał prawo do wystawiania w Krzysztoforach, co wynikało z jej demokratycznych założeń. Jednak w pewnym momencie pojawiła się dyktatura. Zasady krzysztoforskie uległy osobowości Tadeusza Kantora, którego talent i ego były nie do przebicia i nie do przegadania. Dominacja Kantorowska skończyła się wraz z powstaniem Cricoteki. Galeria Krzysztofory powróciła do dawnej otwartości i demokracji. Przez 52 lata istnienia zorganizowano w Krzysztoforach kilkaset wystaw, performansów, spotkań, wykładów i przedstawień teatralnych. Oprócz członków grupy wystawiali artyści z całego świata – zauważa dyrektorka MOCAR-u, Maria Anna Potocka w zapowiedzi wystawy.

Po Stanisławie Balewiczu dyrektorem Krzysztoforów został Józef Chrobak. Ten detektyw kultury i demaskator jej ukrytych mechanizmów zebrał wszystkie dokumenty i plotki związane z funkcjonowaniem galerii i grupy, po czym wydał je w wielotomowej serii „Grupa Krakowska (dokumenty i materiały)”. Dzięki jego dociekliwości i pracy działanie tej najważniejszej formacji artystów w Polsce powojennej zyskało trwałą i profesjonalny obraz w historii sztuki.

– Po połowie lat 90. Grupa Krakowska „przestała się rozmnażać”. Najprawdopodobniej uznano, że wyczerpał się sens tego typu inicjatyw. Dzisiaj żyje jeszcze tylko kilku członków: Janusz Tarabula, Andrzej Kostołowski i Zbigniew Warpechowski. Ale pamięć o tym imperium artystów wydaje się bezpieczna – podkreśla Potocka. Wystawę „Artyści z Krakowa. II Grupa Krakowska” można oglądać w budynku A na poziomie 0.

„Jesteście moi”

Jakub Julian Ziółkowski (1980) jest jednym z najważniejszych współczesnych polskich artystów. Wystawa w MOCAR-u to pierwsza tak obszerna prezentacja jego twórczości. Zobaczymy ponad 100 prac, wśród nich wielkoformatowe obrazy, rozbudowane instalacje, precyzyjne rysunki oraz monotypie, niewielkie rzeźby i obiekty ceramiczne. Specjalnie na wystawę powstały monumentalny obraz „Sen o życiu” oraz totemiczna rzeźba „Duch naszego ludu”, eksponowana na zewnątrz.

Jakub Julian Ziółkowski ukształtował własny język malarski, za pomocą którego bada naturę

człowieka. Swobodnie zestawia współczesny sposób obrazowania z archetypami i symboliką kultur plemiennych. Fizyczność organów oraz płynów ustrojowych łączy z duchową medytacją. Celem jest kontemplacja wszechświata oraz pogłębianie wglądu w niego; od mikrokosmosu – narodzin żywej komórki, po makrokosmos – wybuchy gwiazd. Nierozzerwalny związek ciała z umysłem, będący od początku tematem prac Ziółkowskiego, na wystawie w MOCAK-u staje się zmysłowo doświadczalny. Artysta działa skalą, barwą i dźwiękiem.

„Jesteście moi” jest manifestem życia oraz nadrzędnych procesów, rządzących wszystkim, co istnieje. To refleksja o trwaniu, zasadach funkcjonowania człowieka w świecie oraz o tym, jak ten świat się zmienia.

Wystawie towarzyszy obszerna polsko-angielska publikacja z tekstami: Olgi Tokarczuk, Cecylii Alemani, Bartłomieja Dobroczyńskiego, Kajetana Młynarskiego, artysty oraz kuratorki wystawy, wydana wspólnie przez MOCAK i wydawnictwo Hatje Cantz.

„Powrót do ceramiki”

„Powrót do ceramiki” to wystawa prac artystów współczesnych, którzy w swojej praktyce sięgają po medium ceramiki. Rdzeniem ekspozycji są prace z Kolekcji MOCAK-u: **Feika Beckersa, Burçak Bingöl, Nschotschi Haslinger, Agaty Kus, Justyny Smoleń i Jakuba Juliana Ziółkowskiego**. Poza tym na wystawie znajdują się realizacje **Wojciecha Ireneusza Sobczyka, Aleksandry Liput, Natalii Kopytko i Tomka Kulki**.

Ceramika od wieków była wykorzystywana do celów użytkowych i dekoracyjnych. W Europie okres jej świetności przypada na XVII i XVIII w. W tym czasie Delft słynęło z fajansu, a manufaktura w Miśni z porcelany. Ceramika okazała się ciekawym medium również dla sztuki. Wykorzystywali ją twórcy awangardowi. Także artyści współcześni szukają w ceramice nowych znaczeń oraz zaskakujących możliwości formalnych.

Na wystawie zobaczymy prace obejmujące niemal pełną skalę możliwości tego medium – od hiperrealistycznych przedstawień natury, do obiektów przypominających destrukty. „Powrót do ceramiki” prezentuje bardzo różne koncepcje artystyczne. Pojawiają się w nich fragmenty natury, obiekty przywołujące na myśl obrzędy, przedmioty banalne oraz teksty. W tych pracach można znaleźć emocje, ironię, prześmiewczość, nawet duchowość.

„Hidźra – pomiędzy płciami”

Wystawa **Lukáša Houdka**, artysty z kolekcji MOCAK-u, podejmuje temat społeczności Hijras w Indiach. „Hidźra” jest funkcjonującym w krajach Azji Południowej określeniem, które odnosi się przede wszystkim do osób uznanych przy narodzinach za mężczyzn, ale odrzucających tę identyfikację. Część z nich przeszła operację zmiany płci na kobietą, inne pozostają na etapie terapii hormonalnej lub nie dokonują żadnych trwałych zmian w swoim ciele.

Artysta po raz pierwszy zetknął się z tym tematem podczas pobytu w Indiach w 2008 r. Cztery lata później, po przestudiowaniu dostępnej literatury, postanowił bezpośrednio przyjrzeć się wspólnocie i doświadczyć jej rzeczywistości. Rezultatem tego zainteresowania stały się dwa projekty artystyczne, które Houdek kontynuuje od 2012 r. Powstały dwie serie fotograficzne

dokumentujące codzienne życie hidźr. Te prace pokażemy w Galerii Beta.

Pierwsza, zatytułowana „Lilie”, to cykl blisko 130 czarno-białych zdjęć wykonanych na ulicach Delhi, będących portretami osób należących do wspólnoty lub identyfikujących się z nią. Drugi, noszący tytuł „Ritika”, jest serią kolorowych fotografii dokumentujących życie jednej hidźry w ostatnich 10 latach.

Wystawa ukazuje wielowymiarowość i złożoność tej społeczności, która przez wieki miała wysoką pozycję i uznanie na Półwyspie Indyjskim. Dziś jednak musi sobie poradzić z adaptacją do realiów współczesnego świata. Wystawa to również opowieść o historii i codziennym zmaganiach osoby z tej wspólnoty oraz próbach zrozumienia siebie i określenia własnej tożsamości.

„Działania w naturze”

Wystawa **Krzysztofa Maniaka** „Działania w naturze” wpisuje się w cykl prezentacji artystów, których prace znajdują się w Kolekcji MOC AK-u. Zobaczymy wybór z kilkudziesięciu posiadanych przez nas rysunków z lat 2016–2020 oraz nowe fotografie i wideo.

Krzysztof Maniak (1990) tworzy w rodzinnym mieście – Tuchowie. Częstym motywem w jego pracach jest wędrówka. Obserwacje z przechadzek artysta utrwala za pomocą różnych mediów. W serii fotograficznej *Spacery* bada rzeźbiarski potencjał sił natury, ukazując ciekawie ukształtowane formy pochodzenia nie-ludzkiego. W innych projektach artysta fizycznie wchodzi w interakcje z przyrodą, przeciskając się między korzeniami drzew lub wykonując rzeźby z ziemi. Między innymi stworzył w Tuchowie kopiec, który stał się elementem krajobrazu. Praca nawiązuje do tradycyjnych dzieł land artu.

Kluczowy dla artysty jest proces tworzenia dzieła i czas temu poświęcony, pozwalający na kontemplację oraz spojrzenie na świat z innej perspektywy. Intencje prac Maniaka pokrywają się z reakcjami odbiorców i skłaniają do przemyśleń dotyczących relacji człowieka z naturą oraz jego najbliższym otoczeniem.

Szczegółowe informacje na temat poszczególnych wystaw można znaleźć na stronie Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie MOC AK – bezpośredni link [tutaj](#).